

I Міжнародна науково-практична конференція

**«КОНКУРЕНТОСПРОМОЖНІСТЬ
ВИЩОЇ ОСВІТИ УКРАЇНИ
В УМОВАХ ІНФОРМАЦІЙНОГО
СУСПІЛЬСТВА»**

9 листопада 2018 року

Чернігів-2018

Міністерство освіти і науки України
Інститут модернізації змісту освіти МОНУ
Чернігівський національний технологічний університет
(Україна)
Наукове товариство студентів, аспірантів, докторантів і
молодих вчених Чернігівського національного
технологічного університету (Україна)
ГО «Чернігів Європейський» (Україна)
Гданський університет (Польща)
Факультет авіації, Кошицький технічний
університет (Словаччина)
Національний інститут економічних досліджень (Грузія)
Батумський навчальний університет навігації (Грузія)
Бакинський слов'янський університет (Азербайджан)
Інститут ім. д-ра філ. Яна-У. Сандаля (Норвегія)

Ministry of Education and Science of Ukraine
Institute of Education Content Modernization
Chernihiv National University of Technology
(Ukraine)
Scientific Council of students, PhD-students, doctorate
students and young scientists of Chernihiv National
University of Technology (Ukraine)
NGO «Chernihiv European» (Ukraine)
University of Gdańsk (Poland)
Faculty of Aeronautics of the Technical University of Košice
(Slovak Republic)
National Institute of Economic Research (Georgia)
Batumi Navigation Teaching University (Georgia)
Baku Slavic University (Azerbaijan)
Fil. Dr. Jan-U. Sandal Institute (Norway)

I Міжнародна науково-практична конференція
**«КОНКУРЕНТОСПРОМОЖНІСТЬ ВИЩОЇ ОСВІТИ УКРАЇНИ
В УМОВАХ ІНФОРМАЦІЙНОГО СУСПІЛЬСТВА»**

9 листопада 2018 року

Чернігів-2018

I International Research and Practice Conference
**«COMPETITIVENESS OF HIGHER EDUCATION OF UKRANE
IN THE CONDITIONS OF INFORMATION SOCIETY»**

November 9, 2018

Chernihiv, 2018

УДК 378:339.137

К64

К64 Конкурентоспроможність вищої освіти України в умовах інформаційного суспільства [Електронний ресурс] : збірник тез I Міжнародної науково-практичної конференції (м. Чернігів, 9 листопада 2018 р) / Чернігів. нац. технол. ун-т. – Текст. і граф. дані. – Чернігів, 2018. – 779 с. – Режим доступу : <https://www.stu.cn.ua>.

УДК 378:339.137

Збірник включає тези I Міжнародної науково-практичної конференції «Конкурентоспроможність вищої освіти України в умовах інформаційного суспільства». Тези об'єднані за науковими напрямками: модернізація системи вищої освіти в умовах становлення інформаційної економіки; інтернаціоналізація вищої освіти: тенденції та виклики; Формування професійних компетентностей у майбутніх фахівців в умовах інформаційного суспільства.

Публікація орієнтована на молодих вчених, освітян, аспірантів, студентів та фахівців, зацікавлених у модернізації вищої освіти.

Конференція включена до Переліку проведення наукових конференцій з проблем вищої освіти і науки у 2018 році (додаток до листа Інституту модернізації змісту освіти 15.01.2018 № 22.1/10-67).

Конференцію проведено в рамках наукової роботи «Інтегрована модель конкурентоспроможної вищої освіти в Україні за концепцією Quadruple Helix» (державний реєстраційний № 0117U007258) у Чернігівському національному технологічному університеті.

РЕДАКЦІЙНА КОЛЕГІЯ

Голова: Шкарлет С.М., доктор економічних наук, професор, ректор Чернігівського національного технологічного університету (Україна)

Заступник голови: Казимир В.В., доктор технічних наук, професор, проректор з наукової роботи Чернігівського національного технологічного університету (Україна)

Співголови:

Гейчбайя Б., доктор економіки, асоційований професор, керівник департаменту управління бізнесом Батумського державного університету імені Шота Руставелі (Грузія)

Голетіані К., кандидат технічних наук, професор, декан факультету логістики Батумського навчального університету навігації (Грузія)

Гонта О.І., доктор економічних наук, професор, директор ННІ економіки Чернігівського національного технологічного університету (Україна)

Дивнич Г.А., голова Громадської організації «Чернігів Європейський» (Україна)

Келемен М., доктор наук, професор, факультет авіації, Кошицький технічний університет (Словаччина)

Кучабський О., доктор наук з державного управління, професор, Гданський університет (Польща)

Новрузов Р.М., доктор філософських наук, професор, проректор з наукової роботи Бакинський слов'янський університет (Азербайджан)

Остапенко Л.А., кандидат юридичних наук, доцент, директор ННІ права і соціальних технологій Чернігівського національного технологічного університету (Україна)

Руденко О.М., доктор наук з державного управління, доцент, директор НДІ публічного адміністрування та менеджменту, професор кафедри менеджменту Чернігівського національного технологічного університету (Україна)

Сандал Ян-У., професор, ректор Інституту ім. доктора Яна-Урбана Сандала (Норвегія)

Сизоненко О.В., кандидат економічних наук, доцент, начальник відділу «Науково-дослідна частина» Чернігівського національного технологічного університету (Україна)

Члени редакційної колегії:

Вербицька А.В., к.н.держ.упр., старший науковий співробітник Чернігівського національного технологічного університету (Україна)

Гонта С.В., к.е.н., молодший науковий співробітник Чернігівського національного технологічного університету (Україна)

Децюк Т.М., к.пед.н., доцент, доцент кафедри соціальної роботи Чернігівського національного технологічного університету (Україна)

Ревко А.М., к.е.н., доцент, доцент кафедри соціальної роботи Чернігівського національного технологічного університету (Україна)

Холявко Н.І., к.е.н., доцент, провідний науковий співробітник Чернігівського національного технологічного університету (Україна)

Шестаковська Т.Л., к.е.н., провідний науковий співробітник Чернігівського національного технологічного університету (Україна)

Матеріали представлені в авторській редакції. Автори несуть відповідальність за достовірність викладеного матеріалу, за правильність цитування джерел та посилання на них.

© Чернігівський національний технологічний університет, 2018

Коваленко Н.Р. «A GAME SHOW» ЯК ОДИН З ВИДІВ ПОЗААУДИТОРНИХ РОБІТ ЗІ СТУДЕНТАМИ ВИЩИХ НАВЧАЛЬНИХ ЗАКЛАДІВ.....	459
Коваль М.С., Коваль І.С. МОРАЛЬНО-ПСИХОЛОГІЧНІ АСПЕКТИ ВИХОВНОГО ПРОЦЕСУ В ОСВІТНІХ ЗАКЛАДАХ ДСНС УКРАЇНИ.....	460
Ковальчук Ю.П. ІНОЗЕМНА МОВА ЯК ЗАСІБ ФОРМУВАННЯ ПРОФЕСІЙНОЇ КОМПЕТЕНТНОСТІ МАЙБУТНІХ ФАХІВЦІВ.....	462
Козленко Ю.В. ФОРМУВАННЯ НАВЧАЛЬНОЇ АВТОНОМІЇ У МАЙБУТНІХ ФАХІВЦІВ У ПРОЦЕСІ ВИВЧЕННЯ ФАХОВОГО ПРЕДМЕТУ.....	463
Коленіченко Т.І., Даниленко Д.В. РЕСОЦІАЛІЗАЦІЯ НЕПОВНОЛІТНІХ, ЯКІ ЗВІЛЬНИЛИСЯ З МІСЦЬ ПОЗБАВЛЕННЯ ВОЛІ: ДОСВІД РЕАЛІЗАЦІЇ ПРОГРАМИ «ПІДГОТОВКА ДО ЗВІЛЬНЕННЯ» В ДЕРЖАВНІЙ УСТАНОВІ «КРЕМЕНЧУЦЬКА ВИХОВНА КОЛОНІЯ».....	465
Коленіченко Т.І., Грицай С.О. ОСОБЛИВОСТІ СОЦІАЛЬНОЇ РОБОТИ З ВІЙСЬКОВОСЛУЖБОВЦЯМИ.....	467
Коленіченко Т.І., Каяєва В.С. ЧИННИКИ АДАПТАЦІЇ ВІЙСЬКОВОСЛУЖБОВЦІВ ДО УМОВ ЦИВІЛЬНОГО ЖИТТЯ.....	470
Коленіченко Т.І., Панфілова А.В. ОСОБЛИВОСТІ ПАТРОНАЖНОЇ РОБОТИ З ЛЮДЬМИ ПОХИЛОГО ВІКУ.....	471
Колосінський Є.Ю., Колосінська М.І. ІНТЕРАКТИВНЕ НАВЧАННЯ У СУЧАСНОМУ КОНТЕКСТІ.....	475
Комар О.С. СУЧАСНІ МЕТОДИ НАВЧАННЯ У ПІДГОТОВЦІ МАЙБУТНЬОГО ВЧИТЕЛЯ АНГЛІЙСЬКОЇ МОВИ.....	476
Комісаренко Т.М. НЕУСПІШНІСТЬ: ПРИЧИНИ ТА ШЛЯХИ ПОДОЛАННЯ.....	478
Косаченко В.І. ПСИХОФІЗІОЛОГІЧНІ ОСОБЛИВОСТІ РОЗВИТКУ ДІТЕЙ З ВАДАМИ СЛУХУ.....	479
Kotkovets A.L. VOCABULARY TESTING TECHNIQUES IN TEACHING TECHNICAL ENGLISH.....	481
Кофанова О.В. ЗАРУБІЖНИЙ ДОСВІД ЩОДО ФОРМУВАННЯ ХІМІЧНОЇ КОМПЕТЕНТНОСТІ У СТУДЕНТІВ-ЕКОЛОГІВ ВИЩИХ ЗАКЛАДІВ ОСВІТИ.....	483
Krajewski J. MODERN APPROACHES AND INNOVATIVE METHODS OF STUDY IN HIGHER EDUCATIONAL ESTABLISHMENTS: ANALYSIS OF THE REFORM OF THE POLISH HIGHER EDUCATION SYSTEM BASED ON LEGAL SOLUTIONS.....	485
Круглик А.В. ДИНАМІКА РОЗВИТКУ ПРОСТРАНСТВЕННИХ РЕПРЕЗЕНТАЦІЙ У ОБУЧАЮЩИХСЯ.....	487
Кругук О.А., Децюк Т.М. ПОЗААУДИТОРНА РОБОТА ЯК ЧИННИК ФОРМУВАННЯ ПРОФЕСІЙНИХ КОМПЕТЕНЦІЙ.....	490
Кузнецов В.С. ГЕЙМІФІКАЦІЯ ЯК ІННОВАЦІЙНИЙ МЕТОД ВИВЧЕННЯ ФІЛОСОФІЇ.....	493
Кузьменко А.О. ПРО ТРУДНОЦІ ВИКЛАДАННЯ ІНОЗЕМНОЇ МОВИ НАУКОВО-ПЕДАГОГІЧНИМ ПРАЦІВНИКАМ.....	494
Кулик І.О. ФОРМУВАННЯ ГОТОВНОСТІ МАЙБУТНЬОГО ВЧИТЕЛЯ ІСТОРІЇ ДО ПРОФЕСІЙНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ ЗАСОБАМИ МУЗЕЙНОЇ ПЕДАГОГІКИ У КОНТЕКСТІ ТРАНСДИСЦИПЛІНАРНОГО ПІДХОДУ.....	496
Кулиняк І.Я., Малішевська Б.О. ФОРМУВАННЯ ПРОФЕСІЙНИХ КОМПЕТЕНЦІЙ МАЙБУТНІХ ФАХІВЦІВ СФЕРИ МАЛОГО БІЗНЕСУ.....	499
Кунцевич З.С. ОСНОВНІ НАПРАВЛЕННЯ ОРГАНІЗАЦІЇ РАБОТИ ПРЕПОДАВАТЕЛЯ С НЕУСПЕВАЮЧИМИ СТУДЕНТАМИ В МЕДИЦИНСКОМУ УНІВЕРСИТЕТЕ.....	500
Kuntsevitch Z.S., Kononova T.O. ORGANIZATION OF TRAINING OF ENGLISH-SPEAKING STUDENTS TO PRACTICAL CLASSES ON DISCIPLINES "GENERAL CHEMISTRY" OUTSIDE THE CLASSROOM IN MEDICAL UNIVERSITY.....	502
Купрієнко Я.В. ОСОБЛИВОСТІ ЖИТЄДІЯЛЬНОСТІ ДІТЕЙ З ВАДАМИ ЗОРУ.....	505
Кущий О.А. ГОТОВНІСТЬ ДО ПРОФЕСІЙНОЇ ВЗАЄМОДІЇ МАЙБУТНЬОГО СПЕЦІАЛІСТА ТА ПСИХОЛОГО-ПЕДАГОГІЧНІ ОСОБЛИВОСТІ ЇЇ ФОРМУВАННЯ.....	507
Лавриненко Л.М. МОТИВАЦІЙНА СКЛАДОВА ПРОФЕСІЙНОЇ КОМПЕТЕНТНОСТІ.....	510
Ларін Д.І. ФОРМУВАННЯ ПРОФЕСІЙНИХ КОМПЕТЕНТНОСТЕЙ ІСТОРІКА-ПСИХОЛОГІЇ В КОНТЕКСТІ РОЗВИТКУ ПСИХОЛОГІЧНОЇ НАУКИ В УКРАЇНІ.....	513
Лелик Х.В. ПСИХОЛОГІЧНІ НЕБЕЗПЕКИ ВПРОВАДЖЕННЯ ІКТ У ВИЩУ ОСВІТУ.....	514
Лисевич АА., Руденко Л.А. ДОСЛІДЖЕННЯ ВПЕВНЕНОСТІ В СОБІ В МАЙБУТНІХ ФАХІВЦІВ У ГАЛУЗІ БЕЗПЕКИ ЛЮДИНИ.....	516
Литвин В.А., Литвин А.В. ФОРМУВАННЯ ПРОФЕСІЙНОЇ КУЛЬТУРИ МАЙБУТНІХ АРХІТЕКТОРІВ В УМОВАХ ІНФОРМАЦІЙНОГО СУСПІЛЬСТВА.....	519
Литовченко І.М. ПРОБЛЕМА ПІДХОДУ В РЕАЛІЗАЦІЇ НАВЧАННЯ ІНОЗЕМНИХ МОВ В УНІВЕРСИТЕТІ.....	521
Ліпінська А.В. ОФІСНІ ПАКЕТИ У ДІЯЛЬНОСТІ ДОКУМЕНТОЗНАВЦЯ.....	523

Для молоді, неформованої особистості на Інтернет-ресурсах існують безліч загроз. Інтернет-середовище сприяє формуванню та розвитку адиктивної поведінки – особи, які страждають різними видами латентних залежностей, мають змогу виявити їх в альтернативній реальності. Так, комунікативні адикції (наприклад, гіпертовариськість, псевдологічна поведінка тощо) можуть знайти прояв у спілкуванні на Інтернет-форумах, телеконференціях, деякі сексуальні девіації – в кіберсексуальних стосунках і відвідуванні порнографічних сайтів, лудоманія – реалізуватися в комп'ютерному гемблінгу, адикція до витрати грошей перейти в кіберноманію тощо.

Відсутність у користувачів інтернет-культури та елементарних навичок правильної роботи в мережі створює проблеми психологічного і соціального характеру. Неконтрольоване та нераціональне використання Інтернет-ресурсів студентами (відвідування сайтів, що не належать до навчальних, використання Інтернету для спілкування й комп'ютерних ігор) є, як правило причиною виникнення академічних заборгованостей [4, с. 218].

Технології навчання лише тоді зберігатимуть психічне здоров'я учасників навчального процесу, коли серед їх складових не буде чинників ризику для здоров'я, і навпаки – виникатимуть прагнення цілковитого емоційного занурення студента у процес навчання, мотивації до навчання, сприятливе, комфортне середовище для досягнення мети, опертя на досвід, знання, вміння та навички студентів, відчуття контролю над процесом свого навчання, досягнення успіху, задоволення пізнавальних потреб і потреби до самореалізації, достатність часу на засвоєння нових знань і вмінь, зміна позиції викладача [7, с. 20].

Отже, інформаційно-комунікаційні технології навчання, засновані на максимальній активізації пізнавальної діяльності студентів, можуть бути ефективними лише за умови прискіпливого врахування психофізіологічних і психологічних особливостей студентів, наявності системи діагностики і корекції якостей особистості та станів людини, значущих для навчання і подальшої професійної діяльності.

Список використаних джерел

1. Ветрова І. Г. Використання комп'ютерів у навчанні молодших школярів і його вплив на формування їхньої психіки / І. Г. Ветрова, В. А. Вербенко // Комп'ютер у школі та сім'ї. – 2001. – № 2. – С.22–25.
2. Жалдак М. І. Педагогічний потенціал інформатизації навчального процесу // Розвиток педагогічної і психологічної наук в Україні 1992 – 2003 : зб. наук. пр. до 10-річчя АПН України. – Ч. 1. – Харків: «ОВС», 2002. – С.371–383.
3. Жук Ю. О. Характерні особливості поведінки у комп'ютерно-орієнтованому середовищі / Ю. О. Жук // Комп'ютерно-орієнтовані системи навчання. – Вип. 4. – К. : НПУ ім. М. П. Драгоманова. – 2001. – С.144–147.
4. Застосування телекомунікаційних засобів у навчальному процесі (психолого-педагогічні аспекти) : навч.-метод. посібник / авт. кол.; за ред. М. Л. Смольсон. – К. : Педагогічна думка, 2008. – 256 с.
5. Литвин А. Психологічні проблеми та небезпеки застосування ІКТ у професійній освіті / Andrij Łytwyn // Wybrane zagadnienia problematyki pomocy i wsparcia w rozwiązywaniu problemy ludzi w różnym wieku : praca zbiorowa / pod redakcją В. Kaidon I. Kurlak. – Ostrowiec Świętokrzyski ; Warszawa : Nauka Edukacja Rozwój, 2012. – Р.200–210.
6. Маймур Л. П. Опыт использования компьютера при традиционном обучении / Л. П. Маймур // Теорія та методика навчання математики, фізики, інформатики. – Том 3. – Кривий Ріг : Вид. відділ НМетАУ. – 2002. – С.151–155.
7. Шмалей С. Технології навчання та психічне здоров'я / С. Шмалей // Науковий світ. – 2007. – № 3. – С.20–21.

Лисевич А.А., курсант 4 курсу, групи ПС-41

Руденко Л.А., проф. кафедри ПП та П, д. пед. н.

Львівський державний університет безпеки життєдіяльності

(м. Львів, Україна)

ДОСЛІДЖЕННЯ ВПЕВНЕНOSTІ В СОБІ В МАЙБУТНІХ ФАХІВЦІВ У ГАЛУЗІ БЕЗПЕКИ ЛЮДИНИ

Завдання модернізації змісту освіти диктуються відповідними вимогами до особистості, що прагне бути різнобічно розвинутою та конкурентоспроможною в умовах інформаційного суспільства. Відповідність сучасним запитам великою мірою забезпечується сформованою впевненістю людини в собі. Особливо це стосується майбутніх фахівців у

галузі безпеки людини, оскільки від їхнього вміння керувати собою, своїми емоціями, здатності йти на обґрунтований ризик та віри у власні сили залежить життя та здоров'я, не лише їхнє, а й інших громадян.

Поняття «впевненість у собі» досліджували багато психологів різних напрямів – психоаналітичного, біхевіористичного, соціально-когнітивного, гуманістичного. У радянській психології впевненість у собі вивчалася в руслі єдності свідомості та діяльності. Представники російської психології досліджують структуру впевненості у собі як фактор особистісного самовизначення і вирішення сенсорних завдань [4; 5]. У вітчизняній психології досліджується виховання впевненості у собі дітей дошкільного та молодшого шкільного віку, вплив рівня впевненості на вияв креативності, впевненість як детермінанта діяльності та самоефективності в юнацькому віці як форма розвитку самоцінності особистості у процесі соціалізації підлітків [2, с. 7].

Аналіз наукової літератури дав змогу виокремити структурні компоненти впевненості в собі (спонтанність, саморозуміння, аутосимпатія, самооцінка, гнучкість у спілкуванні, контактність, соціальна сміливість, ініціатива в соціальних контактах, креативність, потреба в пізнанні, автономність) і фактори їх формування у майбутніх фахівців у галузі безпеки людини (некерована емоційна збудливість (імпульсивність), автономність, тривожність (особистісна та ситуативна), систему цінностей, схильність до проявів певної соціальної ролі (поведінковий аспект), клімат соціального середовища, значимість соціального оточення в житті, готовність до ризику).

Не зважаючи на те, що у переважній більшості психологічних джерел чутливим періодом формування впевненості визначено підлітковий вік, ми вважаємо за доцільне дослідити ці процеси у курсантів 1 курсу ЛДУ БЖД. Це пов'язано з особливостями проходження служби, зміною статусу, способу життя, входженням у новий колектив і з детермінованими цими особистісними змінами, що відбуваються в майбутніх рятувальників [6]. Дуже важливо на початкових курсах у ЗВО ДСНС України допомогти курсантам сформувати впевненість у собі для забезпечення їхнього подальшого професійного становлення та успішної соціалізації. Дослідження рівня сформованості впевненості у собі в курсантів 1 курсу дасть змогу розробити комплексну корекційну програму щодо вдосконалення цієї професійно важливої для майбутніх рятувальників якості.

Дослідження проводилось методом групового обстеження. Курсантам надавались анкети для заповнення і бланки відповідей зі стимульним матеріалом для необхідних методик: тест: «Визначення рівня самоактуалізації особистості» А. Лазукина в адаптації Н. Калина, методика «Дослідження самооцінки» Т. Дембо, С. Рубінштейн, тест «Упевненості в собі» В. Ромека, опитувальник тривожності Ч. Спілбергера, «Експрес-діагностика некерованої емоційної збудливості» В. Бойка, методика «Діагностика ступеня готовності до ризику» А. Шуберт.

В анкеті респондентам запропоновано 17 питань, спрямованих на з'ясування: основних цінностей у житті курсантів; їхньої оцінки психологічного комфорту в колективі; соціальних ролей, притаманних респондентам; ступеню згуртованості колективу; прагнення курсанта заявити про себе публічно, що так само може впливати на впевненість в собі; значимих соціальних зв'язків у житті курсанта.

Результати методики «Впевненості в собі» В. Ромека подані на рис. 1.

Рис. 1 Розподіл курсантів за рівнями сформованості впевненості в собі

Під час дослідження ми застосували статистичний та кореляційний аналізи, що показали наступні результати.

Шкала «впевненість», що безпосередньо описує досліджуване явище показала істотні зв'язки (кореляція на рівні 0,01) цього утворення такими змінними: «цінності» ($r = 0,329^{**}$), «креативність» ($r = 0,379^{**}$), «сім'я» ($r = 0,366^{**}$). Кореляція, значима на рівні 0,05, виявлена у зв'язках впевненості в собі з наступними шкалами: «орієнтація в часі» ($r = 0,208^*$), «особистісна тривожність» ($r = -0,208^*$, обернений зв'язок), «самооцінка авторитету / зовнішності/впевненості» ($r = 0,239^*/0,216^*/0,218^*$), «комунікатор» ($r = -0,229$ обернений зв'язок), «контролер» ($r = -0,233^*$ обернений зв'язок).

Вартою особливої уваги є змінна «готовність до ризику» – вона утворює зв'язки зі шкалами: «самооцінка характеру» ($r = 0,284^{**}$), «самооцінка авторитету» ($r = 0,213^*$), «матеріальні цінності» ($r = -0,304^*$, обернена кореляція), «соціальна роль контролера» ($r = -0,232^*$, обернена кореляція), «імпульсивність» ($r = -0,201^*$, обернений зв'язок).

Статистичний аналіз результатів проведеного дослідження виявив, що: для курсантів із низьким рівнем впевненості в собі (7%) характерними є гнучкість у контактах, висока самооцінка впевненості, висока особистісна тривожність, низька імпульсивність і готовність до ризику; майбутнім фахівцям у галузі безпеки людини із середнім рівнем впевненості в собі (82%) властиві бажання брати участь у масових заходах університету, високі пізнавальні потреби, висока оцінка власних здібностей; майбутніх рятувальників з високим рівнем (11%) відрізняє креативність, упевненість, висока імпульсивність і готовність до ризику, а також низький рівень тривожності.

Кореляційний аналіз дав змогу виявити істотні зв'язки між визначеними залежними та незалежними змінними. За допомогою кореляційних зв'язків ми також виявили, які залежні змінні пов'язані з упевненістю в собі у майбутніх фахівців у галузі безпеки людини та є її структурними компонентами або проявами, а які з незалежних впливають на формування впевненості в собі. До першої групи увійшли: цінності, креативність, самооцінка, потреба в пізнанні, спонтанність. Другу групу склали: імпульсивність (обернена кореляція), тривожність (обернена кореляція), прояви соціальних ролей «лідера», «душі компанії», «організатора», готовність до ризику, клімат соціального середовища, значимість сім'ї як осередку формування базальної довіри чи недовіри до світу.

Проведене дослідження дасть змогу розробити психокорекційну програму для формування впевненості в собі в майбутніх фахівців у галузі безпеки людини, також здобуття ними навичок впевненої поведінки.

Список використаних джерел

1. Адлер А. (1997) Понять природу человека.
2. Мішечкіна М. Є. (2004) Історичний та психолого-педагогічний аспекти поняття впевненості в собі. Зб. наук. пр. Бердян. держ. пед. ун-ту. Пед. науки. № 1.
3. Пішко І. О., Лозінська Н. С., Копаниця О. В., Малхазов О. Р. (2011) Збірник методик для діагностики психологічної готовності військовослужбовців військової служби за контрактом до діяльності у складі миротворчих підрозділів.
4. Ромек В. Г. (2005) Тренинг уверенности в межличностных взаимоотношениях.
5. Ромек В. Г. (1997) Понятие уверенности как социально-психологическая характеристика личности.
6. Слободяник В. І. (2013) Теоретичний аналіз соціально-психологічних підходів процесу формування особистості курсанта. Проблеми екстремальної та кризової психології. Вип. 14. Частина IV.

Литвин В.А., к. пед. н,

Національний університет «Львівська політехніка» (м. Львів, Україна)

Литвин А.В., д. пед. н, професор

Львівський державний університет безпеки життєдіяльності (м. Львів, Україна)

ФОРМУВАННЯ ПРОФЕСІЙНОЇ КУЛЬТУРИ МАЙБУТНІХ АРХІТЕКТОРІВ В УМОВАХ ІНФОРМАЦІЙНОГО СУСПІЛЬСТВА

Вища освіта має на меті виховання у студентів ЗВО професійної культури як форми організації свідомості фахівця, засвоєння відповідних цінностей із конкретної спеціальності з одночасним розвитком загальної освіченості. Професійна культура є однією зі складових культури особистості як члена суспільства, яка передбачає творче опанування та розвиток особистісних знань, володіння стратегією виконання завдань, розвиненість професійної інтуїції. Це передбачає формування сучасного наукового мислення та професіоналізму з урахуванням вимог інформаційного суспільства.

Філософська категорія «культура» характеризує творчу діяльність особистостей, спрямовану на створення, збереження, розповсюдження, обмін і використання сукупності матеріальних і духових цінностей суспільства, які служать усебічному розвитку самої особистості [1, с. 198]. Культура визначається, передусім, як удосконалення та самовдосконалення людини і суспільства (В. С. Біблер, С. І. Гессен, І. А. Зязюн, М. С. Каган, О. Ф. Лосєв, Ж. Марітен, Ж.-П. Сартр та ін.). Отже, людині слід виховувати культуру мислення, почуттів, поведінки тощо. Дослідники розуміють культурне зростання особистості передусім як отримання освіти.

У педагогіці поняття культури розглядають як історично визначений рівень розвитку суспільства, творчих сил і здібностей людини, виражений у типах і формах організації життя та діяльності людей, їхніх взаєминах, створених матеріальних і духовних цінностях [6, с. 130]. Б. С. Гершунський вважає культуру вищим проявом людської освіченості та професійної компетентності [2, с. 83]. Культурологічна парадигма стверджує, що освітня система відображає простір культури. Вона передбачає формування в майбутніх фахівців не прагматичного інтересу до широкої освіченості, а прагнення самостійно розвивати ціннісні орієнтації, професіоналізм, домінуючими складовими якого є креативність, висока моральність, духовність. Як зазначає І. А. Зязюн, освіта за своєю природою є культурновідповідною; освіта в системному відношенні ізоморфна культурі; сполучною ланкою освіти і культури є людина; мета сучасної освіти – людина культури [3, с. 34].

Структура професійної культури фахівців характеризується сукупністю історично сформованих принципів, норм, правил і методів, які регулюють професійну діяльність людини. Професійною культурою виступає певна сукупність матеріальних і духовних цінностей, яка вироблена фахівцями відповідної галузі [7, с. 45-46]. Вона включає специфічний спосіб організації їхньої діяльності, ставлення цих людей до своєї роботи та її результатів, а також їхнє ставлення до себе, один до одного, до інших людей і до суспільства в цілому, зумовлені специфікою їхньої діяльності.

Професійну культуру часто трактують як комплекс знань, умінь і навичок, опанування якими робить фахівця кожного конкретного напрямку майстром своєї справи. Якщо загальна культура особистості відображає широту опанування ціннісного змісту духовної та матеріальної культури, міру залучення особистості до створення цінностей, готовність і здатність до їх продукування, то професійна культура показує прояв загальної культури у специфічних умовах професійної діяльності.

Професійна культура проявляється у низці взаємопов'язаних компонентів: культура праці та виробництва (технологічна), психологічна, інформаційна, екологічна, правова, моральна, естетична, комунікативна культура тощо. Зокрема культура праці та виробництва включає соціально-економічні та техніко-технологічні підсистеми, в яких людина виступає

